

FORUM

ČESKOSLOVENSKO

2012

TSJEKKISK-NORSK FORUM

č. 74, červen 2012

nr. 74, juni 2012

Vážení čtenáři,

Rok se nám pomalu přehupuje přes polovinu a my přicházíme se svým červnovým vydáním členského časopisu Forum. Od ledna až dosud jsme stihli již slušnou řádku věcí, například únorový karneval, výroční členskou schůzi, dětský den a několik setkání v kavárně Asylet. Pro vaši informaci ještě doplním, že výbor v letošním roce pokračuje ve stejném složení, jako v roce minulém. Výroční zprávu za minulý rok jste si mohli přečíst již v čísle minulém, proto doplním pouze v krátkosti to, co nás ještě čeká.

Od podzimu budeme pokračovat v kurzech českého jazyka, na kterých jsou vítáni všichni zájemci, nehledě na úroveň znalostí. V září si připomeneme významného českého panovníka svatého Václava akcí určenou pro rodiny s dětmi. A jako novinku chystáme relaxační výtvarné posezení s arteterapeutkou. Podrobnosti se dovíte prostřednictvím emailové zprávy, takže prozradím jen to, že kdo se bude chtít odreagovat a zároveň něco vytvořit, pak je toto

posezení vhodné právě pro něj. Na přelomu října a listopadu chystáme povídání s operním pěvcem Petrem Procházkou, který k nám přijede z Göteborgu, kde dlouhodobě působí. Své vyprávění o vzniku opery doplní i hudebními ukázkami, takže si jistě přijdou na své příznivci hudby a zajímavého vyprávění. Závěr roku uzavřeme, jak jistě všichni tušíte, tradiční mikulášskou zábavou.

Tradiční je také to, že červnové číslo Fora obsahuje složenkou s údaji potřebnými pro zaplacení členství na letošní rok. Tímto využívám příležitosti k tomu, abych jménem Česko-norského fora poděkovala všem členům za dosavadní podporu naší činnosti. Doufáme, že si ji budeme užívat i v následujících letech.

A na co se můžete těšit nyní, v tuto chvíli? Já doufám, že na zajímavé počtení. Příspěvky tohoto čísla totiž obsahují jak informace o proběhlých akcích, tak i zážitky, zajímavé postřehy a názory našich čtenářů.

Přeji vám všem hezký den!

Edita Daulová

O dvou soudech	2
Postřehy z jubilejního 30. setkání Čechů a Slováků na Kyrkekvam	2
Připomínková akce k 70. výročí vyhlazení Lidic	4
Výstava obrázků z Mezinárodní dětské výtvarné soutěže Lidice	5
Dánská královna – česká princezna	5
DĚTSKÝ DEN s grilováním	7
Jaro 2011 - Zima 2011/2012	8
Norskem na kole aneb kterak (ne)popularizovat cyklistiku.....	10
Zápisky z cest: za norskými fjordy	11
Cesta za sny „našich dětí“	12
Letní tenis	12

O dvou soudech

Panu Pivokonskému dlužím splnění slibu, který jsem mu dal krátce před jeho skonek, totiž že jako nckrolog nechám zveřejnit text, který vznikl u příležitosti jeho kulatých narozenin a který ho vystihoval. Bohužel jsem text někam dobře uschoval (na svou obranu uvádím, že byl psaný rukou na papíře) a tak ke splnění slibu nemohlo dojít. Pokouším se proto dluh splácet tím, že občas zplodím článek, který by mohl vyjít i z jeho pera, tak jak jsme ho znali. Ostatně věk už na to mám a i když postrádám jeho moudrost a zkušenosti, pamatuju víc než většina současných členů TNF a to snad už mi dává právo aspoň se o to pokusit.*

Jako téma jsem pro tentokrát zvolil obligátní náplň současných médií – tedy proces s Breivikem (snad jste si nemysleli, že aspoň tady toho budete ušetření?). Absurdní divadlo, které se před námi odehrává, mi totiž připomnělo zážitky z dětství. Jak si moji vrstevníci vybaví, i u nás docházelo k veřejným procesům, ten na který jsem si vzpomněl, byl proces se Slánským. Samozřejmě že merit vlastnímu procesu, obžaloby atd. jsou nesrovnatelné, ale jistá podoba je ve vnějším rámci a především v důvodu jejich zveřejnění. Úsměvné je, jak bylo v obou případech zajištěno, aby se inscenace nevymkla z rukou: v případě Slánského se obžalovaní museli naučit své party zpaměti a pak je v rozhlase odříkat (pro jistotu byl v rezervě magnetofon se záznamem 'správné' výpovědi). V případě Breivika bylo zvoleno jednodušší řešení: v kritických dnech výpovědi se mikrofon prostě vypne a politickou korektností zglajchšaltovaná média už správnou informaci doplní.

Po dvaceti letech prožitých v reálném socialismu jsem na podobné manipulace dost alergický a jsem zklamaný, že k tomu došlo právě v této zemi. Bohužel tady paralela nekončí. Událost stavěná na odív v tu- i cizozemských médiích, kdy tisíce lidí zapělo levičáckou hymnu, je dalším příkladem manipulace. Napadlo někoho, jak se stalo, že se na správném místě a ve správný čas vyskytlo tolik lidí s úmyslem demonstrovat svoje pocity? Přízemnější vysvětlení

ovšem je, že celá akce byla pečlivě připravená. Nic proti tomu, ale proč se to pak vydává za spontánnost náhodného davu? Pro nepamětníky: v případě Slánského procesu se podobně organisovaly tisíce rozhořčených dopisů žádajících co nejprísnejší potrestání obžalovaných.

Myslím si, že takovéto vypořádání se s tak hrůzným zločinem není důstojné a především odsuzují křečovitosť s jakou se autority snaží odvést pozornost od nutnosti pojmenovat skutečnou příčinu, aby se něco podobného už nikdy neopakovalo. Tím nevolám po posílení represivního aparátu, které je demokracii cizí, ale po nalezení pravých viníků. Výchozí zodpovědnost za hrůzy 22.července totiž spočívá na bedrech těch, kdo znemožnili otevřenou a nestrannou debatu o zcela zásadních věcech. Právě to si v prvotním šoku uvědomil premiér, když připustil svůj demokratický deficit, ovšem brzy se vzpamatoval. A tak namísto nápravy jsme svědky vzniku nových výrazů newspeaku, jako je sdělovací obezřetnost (ytringsansvar), tedy eufemismus pro další omezování volné diskuse. Svou část viny nese i Høyre, která by měla stát v opozici k vládnoucí koalici a korigovat její excesy, ale už dávno na svoji roli resignovala a ponechala vládnoucím stranám volné ruce. O papouškujících médiích ani nemluvě.

Nakolik podobné názory sdílí i další voliči, uvidíme v příštích volbách.

Karel Babčický

* MUDr. Josef Pivokonský patřil k emigrační vlně po roce 1948. Vystudoval stomatologii v Německu a praktikoval ji v Norsku. Byl dlouholetým členem TNF a dopisovatelem Věstníku. Na webových stránkách TNF najdete v čísle 46 z roku 2003 jeho příspěvek "Qua vadis Norge". Ostatní příspěvky byly otištěny v předchozích číslech a na webu nejsou. Zemřel v první polovině roku 2004.

Postřehy z jubilejního 30. setkání Čechů a Slováků na Kyrkekvam

Tak jak je zaznamenali Karel a Liba Janákoví.

Na toto setkání jezdíme skoro pravidelně již asi od roku 1993, kdy jsme ještě vyráželi ze Stockholmu. Od roku 1998 pak již rok co rok vyjíždíme z Osla. Jsme zatím bohužel stále jedinní účastníci z Osla (Norska) a protože atmosféra na setkáních se zdá být příznivá žádoucím rozšíření účasti "Noráků neboli Norků", jak nás švédští organizátoři přezdívali, rozepíší se o průběhu jubilejního setkání trochu podrobněji.

Heslovitě se setkání dají vyjádřit pojmy – "tradiční uvítací dorta", "nabitý program", "prostředí přírodní

rezervace na řece Tidan", "pospolitost účastníků", "otevřené dveře pro kohokoliv s dobrým srdcem a ochotou podělit se", "notná dávka zpěvu a tance pro ty, co o to mají zájem" a "vrcholné kulturní zážitky". Nebudu vás unavovat výčtem všeho, co se za necelé tři dny od pozdního čtvrtěčního odpoledne (Kristi Himmelfartsdag) do nedělního rána na Kyrkekvam odehrálo. Spíše se pokusím vyličit některé akce, které nás jak se říká 'vzaly za srdce'. Začnu akcemi v přírodě, nebo z přírody čerpajícími. Asi každému bralo dech vyprávění současného českého velvyslance v

Kodani, Zdeňka Lyčky, o přejezdu Grónska na lyžích, kdy v dubnu 2011 absolvovali čtyři chlapi asi 600 km během 35 dnů v extrémních mrazech (většinou -30° až -35°C; normální boty přestaly po 3-4 dnech fungovat, prostě zamrzly) doslova jako boj o život. To z vyprávění Jindry a Evy Šípkových vyzařovala pohoda Galapágů. Tito absolvují každý rok až měsíční putování se švédskou, lehce netradiční, cestovkou "Rosa Bussarna" a jejich vyprávění vždy stojí za to.

Každý, kdo o to stál, pak měl možnost pokochat se krásou přírodní rezervace na místní, švédské řece Tidan při dvou až čtyřhodinové plavbě v kánoji. Hnízdící kačeny a husy mně letos připadly obzvláště výbojně při ochraně svých hnízd, i přesto, že jsme se jim zdaleka vyhýbali. Kolem řeky Tidan, která se rozlévá do jezer netušených tvarů, se dá jet i na koních, prohlédli jsme si také výstavu keramiky a skla v jedné z chalup na břehu. Jako již tradičně v posledních letech dostalo se nám skvělého hudebního zážitku v podobě houslově-klavírního koncertu. Ve Švédsku usazený houslista Jaroslav Šonský měl připravené skladby spolu s pozvanou francouzskou klavíristkou Sylvaine Wiart. Předvedli strhující výkon při skladbách českých a francouzských komponistů v nádherně malovaném dřevěném kostele Bottnaryds kyrka z roku 1667. Partituru jim obracel bývalý český operní pěvec Petr Procházka, který působil v Opeře Göteborg. V minulých letech nás působivě seznamoval s klasickými českými operami, především od Bedřicha Smetany a

možná, že se podaří na podzim uskutečnit jeho návštěvu za námi Čechy žijícími v Oslu. Dny Čechů a Slováků na Kyrkekvarn mají každoročně vrcholný kulturní náboj také v podobě večerů strávených s živou hudbou. Tak jako minulé roky i letos přijela z naší vlasti hudební skupina. Letos to byla "Kapela starých časů" z Průšánek na jižní Moravě. Zahráli vše; od country, přes jazz až po lidovky. Měli s sebou hráče na cimbál (jedinný profesionál), který zahrál vše na co jen člověk pomyslel; od skladeb vážné hudby, přes skladby Johna Lennona, až po moravské a slovenské čardáše a jiné lidovky. A kapela s sebou dovezla i víno z moravského sklípku a bochníky českého chleba! A tak ani nevdalo, že večery byly příliš chladné na to, trávit u ohně čas delší, než ten co byl akorát nutný k opečení vynikajících klobás podle receptu rakouského uzenáře. K tradičním kulturním zážitkům patří kromě výstavy keramiky a obrazů Míly Drunecké, také poezie. Ta byla letos zastoupena hned dvakrát, nejprve Jana Witthedová přednesla básně ze své sbírky a své překlady básní švédského autora, čerstvého nositele Nobelovy ceny za literaturu (rok 2011), Tomase Tranströmera. A pak oblíbeným, více než hodinovým pásmem poezie v sobotním dopoledni. Básně klasických českých básníků, jako je Seifert, Toman, Nezval a jiní, přednášeli střídavě Jitka Vykopalová a Otakar Štorch s kouzelným podmalováním hudbou cimbálu a houslí, v podání členů hostující kapely.

Všichni jsme si balili spousty dojmů, načerpanou

energii, i trochu té národní hrdosti a předsevzetí "tak zase za rok".

"České a slovenské dny" na Kyrkekvarn, to je velká akce a bez obětavých lidí, kteří tomu věnují opravdu hodně, by to nebylo tak celistvé, naplňující a odpočinkové. Velké poděkování patří Vratislavu Langerovi, Jarmile Mojžíš, Jitce Vykopalové, Pavlovi Sochmanovi a mnoha dalším.

Toto setkání je velmi obohacující a každému bych přál ho jednou prožít.

Karel Janák

Autorem fotografií je Jitka Vykopalova, popis dle pořadí:

- 1. U reky Tidan, stridani posadek na kanoich*
- 2. Kapela starych casu pri country veceru*
- 3. Koncert housli a klaviru v Bottnaryds kyrka*
- 4. Sobotni dopoledni chvile poezie podbarvena cim-balem a houslemi*

5. Spolu s muzikanty jsme stihli sledovat i MS v hokeji a Svedsko jsme porazili

Připomínková akce k 70. výročí vyhlazení Lidic

ZÚ Oslo uspořádal ve spolupráci s Centrem holocaustu v Oslo připomínkovou akci k 70. výročí vyhlazení Lidic. V Centru holocaustu v Oslo, které bylo signifikantně zřízeno ve vile po bývalém nacistickém politikovi Vidkunu Quislingovi, se 30. května zaplnil sál diplomaty, českými krajany a představiteli norských institucí, se kterými je ambasáda v kontaktu.

Historický úvod přednesl vedoucí výzkumu Centra holocaustu Antom Weiss-Wendt. Poté se ujal slova velvyslanec Luboš Nový, který ve svém projevu vyzdvihl historický kontext tehdejších událostí. Na závěr pozval všechny přítomné na výstavu dětských

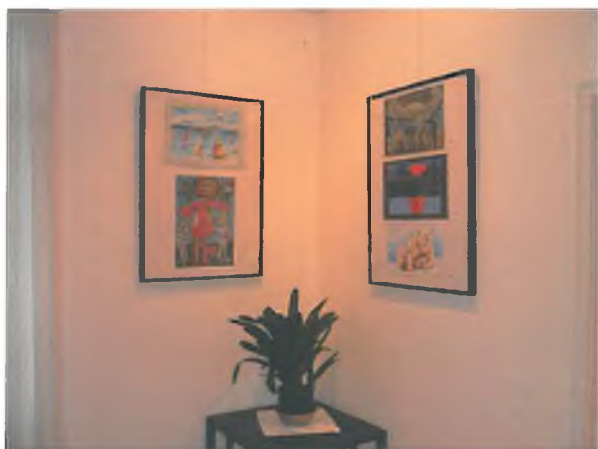
obrázků z Mezinárodní dětské výtvarné soutěže Lidice, která se uskutečnila v reprezentačních prostorách Velvyslanectví Oslo dne 12. června 2012 od 18.00 hodin.

Následovala projekce filmu Lidice, který vychází ze scénáře Zdeňka Mahlera a natočil jej režisér Petr Nikolaev. Snímek nabízí pohled na tragický osud Lidic z neobvyklé perspektivy.

Po skončení filmu Velvyslanectví ČR pozvalo všechny přítomné na číši vína. Akce byla důstojnou připomínkou tragédie Lidic.

Jitka Jirásková, ZÚ Oslo

Výstava obrázků z Mezinárodní dětské výtvarné soutěže Lidice

V návaznosti na připomínkovou akci k 70. výročí vyhlazení Lidic v Centru holocaustu v Oslo dne 30. května 2012 se dne 12. června 2012 v reprezentačních prostorách ZÚ Oslo uskutečnila výstava dětských obrázků z Mezinárodní dětské výtvarné soutěže Lidice. Jednalo se o výběr dětských obrázků z různých zemí celého světa (např. z Japonska, Kazachstánu, Indie, Sri Lanky, Ukrajiny, Turecka, Singapur, Egypta, Polska nebo Norska). Obrázky zapůjčil ZÚ Oslo Památník

Lidice, kam každoročně doputuje až 25 000 dětských obrázků ze všech světadílů. Výstavu navštívili krajané se svými dětmi a zástupci diplomatického sboru v Oslo. Ti, kteří neměli možnost zúčastnit se projekce filmu „Lidice“ v Centru Holocaustu, měli příležitost zhlédnout tento film na zastupitelském úřadě po prohlídce výstavy.

Jitka Jirásková, ZÚ Oslo

Dánská královna – česká princezna

Když se v Dánsku řekne „královna Dagmar“, většina lidí (možná především starší generace) si připomene lidové balady (folkeviser) o této půvabné a šlechtivé královně. Málokdo si donedávna byl vědom, odkud do Dánska přišla. Dnes, po posledním květnovém víkend, by mělo většímu počtu Dánů být jasné, že královna Dagmar pochází z Čech – narodila se jako princezna Markéta Drahomíra (Dragomira) českému králi Přemyslu Otakarovi I. a jeho první manželce Adlětě Míšeňské.

24. května 2012 uplynulo 800 let od její předčasné smrti. Mladičká královna zamřela – ale o několik století později znovu ožila v legendách a lidových baladách; Dagmařin křížek dostávají dánské dívky ke křtu či konfirmaci, případně ke svatbě. Písňe o Dagmar jsou známé i na Faerských ostrovech, v Norsku i ve Švédsku.

Do Ribe, nejstaršího dánského města na jihozápadě Jutska, připlula Dagmar v roce 1205 a roku 1212 tam nešťastně zemřela. Město Ribe se rozhodlo využít kulatého výročí a připravit projekt k připomenutí královny Dagmar. Když Flemming Just, ředitel Muzeí jihozápadního Jutska, hledal partnery ke spolupráci, narazil na webových stránkách Velvyslanectví ČR v úvodní řeči velvyslance Zdeňka Lyčky na tato slova: „První známou „krajankou“ byla Markéta, dcera Přemysla I. Otakara, která se provdala za Valdemara II. Vítězného. V Dánsku je všeobecně známá jako

královna Dagmar a pověsti o jejím dobrém srdci se v zemi vyprávějí dodnes. Je pohřbena v Ringstedu a brzy si připomeneme 800. výročí jejího úmrtí.“

Velvyslanectví ČR v Kodani se zapojilo do svátku připomenutí královny Dagmar a zajistilo významnou českou účast na Festivalu Dagmar800 v Ribe, jemuž ještě širší rozměr dala přítomnost předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Miroslavy Němcové s delegací. Oficiální část návštěvy se konala v Kodani 25. května 2012 a pokračovala v Ribe do večerních hodin 26. května 2012.

Ozdobou Festivalu v Ribe pak byla vystoupení a ukázky tvorby českých umělců. Velvyslanectví připravilo putovní výstavu *Královna Dagmar, česká princezna*, která v dánské verzi zahájila cestu po knihovnách a muzeích. Výstavu tvoří 20 panelů, jejichž texty o Přemyslovcích, Valdemarovicích, o historických faktech i legendách napsali čeští a dánští historici. ZÚ Kodaň připravuje českou verzi výstavy k putování v ČR.

Ve čtvrtek 24. května 2012 vystoupila na samostatném koncertu na Slotsbanken moravská folk-rocková skupina Tomáš Kočko & Orchestr. 26.05.2012 se skupina zapojila do kombinovaného závěrečného koncertu Festivalu.

Česká mezzosopranistka Markéta Dvořáková vystoupila v hlavní roli opery *Anorexia Sacra*, jejíž dánská premiéra byla uvedena v Ribe Domkirke

v sobotu 26.05.2012. Skladba soudobé dánské skladatelky Line Tjørnhøj obdržela v roce 2009 hlavní cenu na operním festivalu Opera Vista v Texasu, USA.

Pozvali jsme divadlo KUFR z Brna – Adéla Kratochvílová a Dáša Trávníková vystoupily v rámci středověkých Dagmařiných trhů v několika „žonglujících“ představeních po oba hlavní dny.

Česko-dánské Duo Modus z Esbjergu (Marta Líbalová, housle a Jytte von Rüden, akordeon) uvedlo ve světové premiéře skladbu Sylvie Bodorové *De Dagmar Regina*. S. Bodorová, významná česká skladatelka, skladbu zkomponovala pro tuto příležitost a věnovala ji Duo Modus.

Ilustrátorka a autorka Renáta Fučíková připravila pro Festival česko-dánskou publikaci – skládku ve formě comics *Královna Dronning Dagmar*. Originály obrázků byly v průběhu festivalu vystaveny v galerii v centru Ribe. Navíc je tato ilustrátorka autorkou grafiky na dopisnici, kterou k připomenutí 800 let od úmrtí královny Dagmar z iniciativy našeho

velvyslanectví vydala 16.05.2012 Česká pošta.

Královna Dagmar zemřela v Ribe, ale byla pochována v kostele sv. Bendta v Ringstedu na ostrově Sjælland. Dánsko-český spolek pořádá 9. června 2012 společný výlet do Ringstedu s bohatým „Dagmařiným“ programem. A letošní ročník tradičního Středověkého festivalu v Ringstedu bude také věnován královně Dagmar.

Markéta/Dagmar je v podstatě jediná přímá osobní spojnice mezi Dánskem a Českou republikou. Stopy české krve však na dánském trůnu nezanechala: její syn Waldemar Mladší zemřel dříve, než jeho otec – údajně zbloudilou střelou na lovu. Měli jsme z naší účasti na Festivalu v Ribe velkou radost. Doufáme, že někteří z Vás uvidí naši putovní výstavu – buď v Dánsku (informace o jejích cestách po Dánsku najdete na www.mzv.cz/copenhagen), nebo v české verzi v Česku, kam, jak doufáme, doputuje na konci září 2012.

Barbora Stejskalová, foto: Ivan Prokop

DĚTSKÝ DEN s grilováním

Letošní dětský den se uskutečnil v neděli 3. června, na velké louce na Ekebergu, letos už počtvrté.

Počasí možná nebylo úplně na naší straně, kolem 10 stupňů a chladný větřík, ale přesto se nás sešlo asi 30 dětí a dvakrát tolik dospělých. Tak to už byla docela velká parta, která si pěkně užívala společně strávené poledne.

Pro děti byly nachystané zábavné úkoly a aktivity na téma českých pohádek. Každé dítě dostalo úkolovou kartičku, kterou vyplnilo splněním 7 úkolů, a pak ho čekala bohatá odměna.

Na velkém grilu jsme si krásně ohřáli ruce i párky. Děti si hezky hrály a běhaly po louce a rodiče se mezitím ještě ohřáli kafičkem.

Aktivity byly dobře připraveny a tak děkujeme Editě Daulové a všem přítomným pomocníkům, kteří akci organizovali.

Moc se nám tato rodinná akce a tradice líbí a už se těšíme naviděnou v příštím roce. Doufáme, že ti, kteří letos zabloudili či nenašli cestu, si přečtou mapku. Těšíme se na viděnou!

Zatím vám přejeme příjemné a snad teplé norské léto!

Vivian Tulka s rodinou

Foto: Vlado Branko

<http://vladobranko.zenfolio.com/p74624911>

Jaro 2011 - Zima 2011/2012

Milí všichni,
... vlastně ne, už nejste všichni ...

2011, to byl ale rok. Co jsem psala posledně? Adulkovi nerostly zuby, taťka tu byl každý měsíc a Amálka utekla ze školky. Adulkovi tajně vyrostly tři stoličky, tak nevím, jaké datum napsat do jeho deníčku děťátka. Amálka se o svém utěku odmítá bavit, protože „to už je dávno“. V momentě, kdy jsem posílala poslední dopis, se uvnitř mého těla odehrával zázrak stvoření života a v těle taťky se odehrávala bitva. V březnu jsem letěla s dětma do Čech, protože taťka už se necítil silný na výlet za námi. Chtěla bych napsat, jak jsme si užili společné chvíle, jak Amálka radostně oznámila, že maminka má v bříšku miminko, jak jsme na květen naplánovali další výlet do Čech, jak mezitím taťka dostal epileptický záchvat, tak jsem hned přiletěla jen s Adulkou na dva dny, jak jsme si užili pak ten květnový pobyt ... bylo letní počasí, taťka byl přes týden v Jičíně na ozařování, ale na víkendy byl doma, přiletěl i Tormod. Byli jsme na zahradě, taťka hrál dětem na harmoniku, Amálka zpívala „Každé ráno na piano hraje Jack“. Taťka ji to naučil. Chodili jsme na zmrzlinu k Charvátům. To je pár v sousedství, který přes léto prodává zmrzlinu v malém kiosku v rohu své zahrady. Chtěla bych napsat, jak Amálka oslavila své páté a Adulka druhé narozeniny. Jak jsme s celou Tormodovou rodinou jeli na pár dní do hor oslavit sedmdesátiny Tormodova tatínka, do nádherného hotelu Gaustablikk v nádherném prostředí, na upatí hory Gaustatoppen, z níž je prý vidět největší území Norska. Tedy pokud je jasno, což prý je málokdy. Plán byl jet do Čech koncem srpna. Amálka chtěla na princeznovský bál koncem července, o němž jsme mluvili už celý rok. Tak jsme další návštěvu Čech posunuli. Taťka začal slábnout týden před tím, než jsme dorazili.

Chtěla bych napsat o tom všem a chtěla bych tu a tam přidat něco humorného. Jenže nevím jak. V ten samý den, co jsme přiletěli, jsme šli všichni na zmrzlinu k Charvátům. Děti ujídaly dědovi tyčinky z poháru. Princeznovský bál druhý den byl podle mého názoru organizačně dost špatný až katastrofální, navíc přšelo jako z konve, ale Amálka byla spokojená, a já, věřte nebo ne, jsem sama zvládla jet z Bělé na Konopiště a zpět. A bez nehody. A bez zabloudění. A v den, kdy se střídala polovina republiky na prázdninových pobytech s druhou polovinou. No a pak jsme si opět užívali společné chvíle. Areál Šťastná země u Turnova je u dětí velice oblíbené místo, taky Macháč (tedy Máchovo jezero), vzala jsem je na Bezděz, Amálka úžasně vyšlápala celý kopec a já s Adulkou na zádech a miminkem v už dost velkém břichu taky. Byly tam zrovna rytířské souboje, tak děti byly zvlášť motivované. I několik návštěv jsme zvládli. Každý den jsme chodili na zmrzlinu k

Charvátům a brali dědovi pohár domů. Amálka a Adi pak cestou ujídali ty čokoládové tyčinky. Co jsem zachránila, jim stejně taťka dal doma. Měl narozeniny. Šedesátéčtvrté. Měl rád jídlo. V Praze je restaurace, která jako jediná ve střední Evropě má michelinskou hvězdičku. Hvězdičky, jedna až tři, se udílejí každým rokem pouze na jeden rok. Je nesmírně náročné hvězdičku získat, snad ještě náročnější si ji udržet, jen snad 80 restaurací po světě má tři hvězdičky. Je to takový restaurační či restaurový... taťka by řekl hospodský Oscar. Chtěla jsem tam taťku vzít, měla jsem to všechno naplánované, i pro případ, kdy by taťka už nemohl moc chodit, jsem chtěla poprosit kamarádku, aby nás odvezla až ke vchodu. Měla jsem zajištěné menu. Taťkovi jsem o tom řekla pár týdnů, než měl narozeniny. Pak už jsme o tom nemluvili. Ještě asi tři dny před naším odjezdem jsme šli dědovi pro pohár. Adulka mu ho chtěl dát, věděl, že dostane od dědy ty čokoládové trubičky. Máme z toho dne krásnou fotku. V den odjezdu jsem ještě vzala děti na zmrzlinu, kupovala jsem ji se slzama v očích a bez poháru. Právě v ten den už taťka opravdu neměl sílu. A já cestou ze zmrzliny dětem vysvětlovala, proč je maminka smutná, a plánovala jsem, jak se rozloučíme. A tak jsme se rozloučili. Amálka zpívala ležícímu dědovi „Každé ráno na piano hraje Jack“, Adulka dědu objal a já ... sedla jsem si k taťkovi na postel, pohládila ho po čele a po tváři a řekla mu, ať se nebojí, že nebude mít žádné bolesti, že mu to slibuju. Nějak jsem z toho pokoje odešla, nějak jsem se rozloučila s mamkou, usadila děti do auta, aby nás soused odvezl na letiště. Nějak jsme doletěli domů, nějak začal Adulka ve školce. Nějak jsem každý den nenasedla do letadla, abych se vrátila k taťkovi. Když odjel do nemocnice, často jsem s ním mluvila po telefonu. A nějak jsem přesvědčila mamku, aby mi ho dala k telefonu, i když už nevnímala. To jsem s ním nemluvila asi tři dny. Byla to neděle. A nějak jsem mu řekla: „Ahoj tati, to jsem já, Olinka. Děti si hrajou nahoře, tady prší. Jestli chceš už jít, tak běž, to je v pořádku. My se o mamku postaráme. Teď už běž odpočívat, tati“.

A nějak jsem druhý den ráno, když jsem se s Amálkou oblékala nahoře v koupelně a telefon zazvonil, věděla, že to je mamka. Takže, když jsem zvedla telefon, tak jsem to byla já, která řekla nejdřív, že taťka umřel. Nějak mě Amálka utěšila, pak šla za Adulkou, který se právě probudil a řekla mu, že děda umřel. A on ji na to řekl, že chce jít za dědou.

Plán byl, že popel uložíme u kostela v Tanum, tady u nás, kam taťka vozil děti v kočárku, když u nás byl, měl to tam moc rád. A tak jsem nějak zvládla odjet s dětma a Tormodem k moři. Cesta zpět byla celkem dramatická, protože mě začla bolet noha. Obávali jsme se, jestli nemám opět trombózu. V druhém těhotenství to bylo ke konci dost vážné, pak zjistili, že ji mám v gnech, tak jsem si preventivně každý den píchala

injekce na ředění krve, přesto mě ta noha bolela a i mírně napuchla. Let jsem zvládla, ale raději jsem hned večer jela na pohotovost, krevní test trombózu vyloučil. Pak už bylo jen pár týdnů do porodu. Čekali jsme a čekali. Přijela norská babička, pak česká, pak zase ta norská. Obě děti se narodily dva týdny před termínem, tak jsme předpokládali, že třetí porod přijde taky o něco dříve. Omyl. Když už jsme vymysleli, jestli přijede norský děda, protože norská babička odlétala za pár dní do Londýna, tak to přišlo. Opět v noci, zrovna když jsme si šli lehnout. Norská babička se tedy ujala spících dětí a my odjeli do porodnice. Připraveni na bleskový porod, protože ten poslední trval hodinu a deset minut od prvního náznaku až po tu dobu, co mi Adík ležel na prsou. V nemocnici mi oznámili, že kontrakce jsou moc slabé, že to není plodová voda a že si máme jít lehnout, tedy tam na porodní sál. Dostali jsme ten největší, s ohromnou postelí a vanou. Konečně zažiju opravdový porod na opravdovém porodním sále. Ať si porodní asistentka říká, co chce, já své tělo znám nejlépe a tohle nejsou žádní poslíčci, to je porod. A taky že jo. Než jsem se uvelebila v posteli, kontrakce zesílily. Bylo půl druhé, 2 hodiny po tom, co začaly slaboučké kontrakce. Byla jsem tak unavená, že jsem se poprvé rozhodla, že nemusím být vždycky tak silná a řekla jsem si o ten zázračný plyn. Chtěla jsem se pohybovat, co nejdéle, ale asistentka mi řekla, že s tím plynem v hlavě bych se mohla trochu motat. Tak jsem tam pololežela v intenzivních kontrakcích další dvě hodiny. Nikdy jsem neměla tak dlouho intenzivní kontrakce jako u třetího porodu. Nikdy jsem tolikrát během hodiny neřekla, že jsem unavená. Asistentka občas přiběhla, když zjistila, že je vše v pořádku, tak zase odběhla. Pak jsme se dohodly, že ještě půl hodiny počká a pak propíchne vodu. Měla přijít za pět minut, já zatlačila, pod peřinu, kterou jsem byla přikrytá, vyletěla nejdříve voda a hned hlavička. Já v kontrakci vyvalila na Tormoda oči, on mi během 10 vteřin dal několik otázek, pak se rozhodl vyběhnout na chodbu a zakřičet „POMOC“! Čapnul jinou porodní asistentku, vtrhli zpátky na sál, ona ze mě odhodila peřinu a přidržela miminko, které jsem právě na druhé zatlačení přiváděla na svět. Rychle jsem zavolala, ať neříkají, jestli je to holčička

nebo chlapeček. Najednou bylo miminko u mě a představovala se mi nová porodní asistentka, ta naše právě vběhla do dveří. No a tak to bylo. Já jsem opět držela to úžasně malinkaté stvoření těsně u sebe. Tormod odjel ráno pro děti, neřekl jim, jestli je to holčička nebo chlapeček. Když přišli, rozbalili jsme plínku a děti přivítaly Belušku. To byl čtvrtek brzy ráno, v sobotu nás Tormod přivezl domů. No, a bylo nás pět. Amálie, Adrian a Annabel. Až teď jsme byli kompletní.

Přesně tak to bylo. Taťka zemřel, já jsem měla několik týdnů těhotenství před sebou, tak jsem se soustředila na porod, aby všechno bylo v pořádku, aby bylo miminko zdravé. A ono bylo. Prožila jsem si těhotenství, porod a přivítala zdravé miminko. Až teď jsem mohla začít truchlit. Takže o tom všem bych vám chtěla humorně vyprávět. Jenže to nejde. Nejde to, protože truchlím. Od té doby, co se Beluška narodila. Přesně podle knížek: negace, agrese, smlouvání, deprese, smíření. Hned po porodu jsem odmítala fakt, že děda Belušku neuvidí. Pak jsem se neskutečně zlobila, byla jsem plná hněvu, ještě jsem to nezažila. Chtěla jsem křičet na celý svět, ať se zastaví, protože já jsem bez taťky. Fáze vyjednávání trvala jen krátce, a pak nastal smutek. Bylo to tak, že pláč mě zachvátil třikrát denně. Teď už jen jednou, ale někdy skoro celý den. Už nikdy neřeknu „tati“, sny, Adulka, který chce za dědou, Amálka, která zpívá písničky, které ji děda naučil, Beluška, kterou děda nikdy neuvidí... Taťka tu měl být, taťka tu měl být se mnou, já jsem byla jeho holčička, přes všechny ty rozdílné názory, já jsem byla jeho holčička a on byl na mě pyšný. A já chci, aby za mnou přijel, aby naučil Amálku další písničky, aby jí vysvětlil, jak funguje rádio, protože já tomu nerozumím, aby četl Adulkovi pohádky o mašinkách, aby mu z papíru složil letadlo, aby vozil Belušku v kočárku ke kostelíčku jako ty ostatní, aby ji houpal v kolébce jako ty ostatní. Chci, aby tu byl, chci mu uvařit něco nového k večeři, ukázat mu nové fotky dětí. Chci, aby tu byl. Já se o něj chci postarat. Já chci, aby tu byl. Já to CHCI!!!

A tak čekám na smíření, tati.

Myslela jsem si, že jsem připravená. Připravená přiletět do Čech. Chtěla jsem už třikrát, hned po

Vánocích a pak v lednu. Nevyšlo to. V neděli ráno přiletím s a+a. Děti se moc těší, já taky. Když jsem tu v Norsku, tak tolik nepociťuju tu fyzickou nepřítomnost tatky. On tu nebyl pořád, jen někdy přijel na návštěvu, ale ve Bělé byl vždycky. A teď tam nebude. A já chci, aby tam byl.

Opatrujte se.

Olga

P.S. Chtěla jsem vám povědět i o svém chaoticky úžasném či úžasně chaotickém životě jako matky tří předškolních dětí, ale myslím si, že to si necháme na příště.

Norskem na kole aneb kterak (ne)popularizovat cyklistiku

Je jen málo krásnějších scenérií v Evropě pro projížďku na kole, než jsou ty v Norsku. Konkurovat podle mého názoru mohou tak ještě švýcarské či rakouské Alpy, ale ne zcela – na to jsou moc obydlené. Se zájmem proto dlouhodobě sleduji, jak se norské úřady potýkají s popularizací cyklistiky; především ve světle toho, co jsem zažil během doby, kdy jsem žil v celosvětové Mekce cyklistů – v Nizozemí.

Když sleduji debaty na téma staveb cyklostezek či různých vylepšení infrastruktury pro cyklisty – naposledy šlo o experiment s obousměrnými jednosměrkami pro cyklisty v Oslo – nemohu se zbavit dojmu, že mi Norsko velice připomíná mou starou vlast, až na místní absenci zkorumpovaných veřejných zakázek. Veřejnost i úřady se sice snaží (a tu snahu je třeba náležitě ocenit), nicméně nemohu se zbavit dojmu, že se stále ještě nedaří napřít tuto snahu správným směrem. Je to poněkud zarážející, už jen kvůli těsnému sousedství Dánska, kde naopak je cyklistická infrastruktura na vysoké úrovni; nějaká inspirace by tedy odtud přijít mohla.

Hlavními argumenty, proč věci údajně nejdou, v Norsku i v Česku, je, že „jsou tu kopce“, „Oslo není Amsterdam“ případně že „by podobné experimenty ohrozily silniční dopravu“. Vzpomínám si poměrně dobře na článek z Aftenpostenu někdy z loňského roku, kdy se ve dvou ulicích v centru Oslo pod značkou ‚zákaz vjezdu z jedné strany‘ objevila dodatková značka ‚gjelder ikke syklistere‘. Mluvčí policie tehdy pro Aftenposten prohlásil, že se policii tento nápad nezamlouvá, protože může způsobit větší množství nehod a celkově zpomalení provozu. Tou dobou jsem ještě žil v nizozemském Maastrichtu a, upřímně, mi taková věta přišla velice divná už jenom kvůli tomu, že jsem v celém Nizozemí ještě neviděl jedinou jednosměrnou ulici, která by z druhé strany průjezdná pro cyklisty *nebyla*.

Když pomineme, že na výstavbu infrastruktury je potřeba hodně peněz, je zde ještě stále poměrně dost věcí, které by se daly zlepšit prakticky škrtnutím pera. Mnohokrát jsem slyšel stížnosti ze strany Norů, a to jak cyklistů, tak řidičů aut na ty druhé – cyklisté že jezdí pořád po silnici a „překázejí“ tam, a řidiči že jsou zase vůči cyklistům neohleduplní. Po Norsku už nějakých těch pár tisíc kilometrů na kole najetých mám, a měl-li bych udělat seznam nejdůležitějších věcí, které je potřeba udělat, aby se dala jízda

překrásnou norskou krajinou dobře vychutnat, zmínil bych především následující:

Cyklisté by neměli jezdit po chodníku. Jistě, mnohdy se na široký chodník vejdou cyklisté i chodci, ale cyklisté by měli mít svou vyhrazenou část, protože jinak může docházet ke zbytečným kolizím. Je zvláštní, že něco, za co v Nizozemí či v České republice hrozí pokuta, je v Norsku doporučováno – už mnohokrát mě řidiči troubením posílali na chodník.

Cyklisté by měli dostat svoje vlastní namalované přejezdy silnic, u nichž by měla být inteligentně vyznačena přednost – jednou autům, jindy cyklistům, záleží na typu komunikace, která se přejíždí. Současná situace vypadá tak, že cyklista musí dávat přednost, obzvláště je-li ve městě, každých dobrých čtyřicet metrů (na každém přechodu pro chodce), což ho zrovna nemotivuje k tomu, aby jel jinudy, než mezi auty.

Červená barva a příslušná zákonná norma toho udělá hodně i bez nutnosti stavebních úprav. V Nizozemí, je-li cyklostezka červená, mají cyklisté absolutní přednost před vším kromě vlaků a lodí. Je-li červená přerušená, mají přednost auta či chodci. Je to velmi jednoduché opatření a pomohlo by plynulosti dopravy – aby ani auta, ani cyklisté nemuseli zbytečně brzdit dopravu kvůli rozhlížení se. Skvělé jsou samozřejmě červené pásy na kruhových objezdech, které cyklistům usnadňují pohyb po nich (ty jsou i v Dánsku, jen nejsou vyznačeny červeně). Z hlediska zákona, opouští-li cyklista kruhový objezd třetím výjezdem, musí jet jako auto, čili už vjíždět na kruhový objezd v levém pruhu. To může být nebezpečné pro něj i pro další účastníky silničního provozu.

Změnit filosofii stavby nových cyklostezek. V Norsku se podle mého názoru dělá stejná chyba jako v Česku, a sice že se k cyklostezkám přistupuje jako k dálnicím, čili dělají se z nich páteřní trasy z bodu A do bodu B. Jistě, Dánům i Nizozemcům muselo chvíli trvat, než postavili kvalitní síť, ale přesto se to tam dělá jinak – postaví-li se například nová čtvrt' na zelené louce a je tudíž potřeba postavit i všechny cyklostezky, zpravidla se nedělá jedna páteřní trasa skrz, ale rovnou se staví síť paralelní s tou silniční. Opět – nejsou na to potřeba žádné zvláštní stavební úpravy, stačí červená barva na asfalt.

Bydlím v Sandefjordu, který si říká „sykkelbyen“ a do práce jezdím, když je pěkné počasí, na kole. Je to

cesta pěkná a zdravá, nicméně občas trochu nebezpečná právě kvůli nedostatkům, které plynou spíše z chybějícího know-how, než nějakých velkých stavebních projektů. Jistě, občas je potřeba kvůli cyklistům trochu zúžit silnici, ale zkušenosti z Kodaně, Vídně či dokonce z Londýna ukazují, že se to vyplatí – ostatně další vynikající příklad pro norské komunální politiky by mohl být současný konzervativní starosta Londýna Boris Johnson, který z městských kol v dřívě smogem zahlceném a pro cyklisty smrtelně

nebezpečném Londýně udělal symbol města po boku „Mind the gap“ či londýnského Oka.

Člověk se tedy jen může ptát – proč, dá-li se to v Londýně, je to problém v Oslo? Zejména nástup elektrických kol v podstatě srovnává potenciál pro každodenní „praktické“ ježdění, jaký je mezi Norskem a – dejme tomu – Nizozemím či Dánskem. Je to už tedy čistě a jen otázka chtění a dobré inspirace. Otázkou je, čeho je nedostatek – inspirace, či vůle?

Andrej Ruščák

Zápisky z cest: za norskými fjordy

Patřím k tomu druhu lidí, kteří rádi vzpomínají. Pro nás je důležitá především milá vzpomínka. Když po několika letech myslím na svou návštěvu Norska, vybaví se mi takřka hned mírné letní slunce, příjemní vstřícní lidé a pár míst. Míst, která mne, obyvatele české roviny, okouzila.

Když jsem ráno nasedal do vlaku, má představa o fjordech byla příznačně mlhavá: trochu jako pohádka, útržky ze severských ság, napůl fantastický obraz zamrzlých druhohor. Vlak uháněl směrem na Mirdal. Krajina prostoupená zelenou stromů a modrou vodních ploch ubíhala za okénkem. Četl jsem Goethova *Viléma Meistera* a nechával svá očekávání kdesi daleko ve Flámu, kam jsem mířil. Až když jsem vystoupil a rozhlédl se kolem, uvědomil jsem si, jak daleko od domova vlastně jsem. Představa, která by mne kdekoliv jinde zneklidnila, ovšem tady musela působit jako radost z objevování nových končin. Ochladilo se

a kamenitá krajina nevypadala příliš vlídně. Úzkokolejka vedoucí do přístavu Flám zastavila u vodopádu Kjelfossen, ukázala nám mnoho zákoutí toho půvabného údolí.

Ve Flámu, kde se o vrcholky kopců zachytávaly cáry mlžného oparu, čekala řada malých výletních lodí. Na jednu z nich jsem se krátce po poledni nalodil i já. Když si tak vzpomínám, co jsem tehdy měl s sebou, vyvolává to úsměv. Fotoaparát, svačina, deštník a knížka. Výbava směšně malá? Přesto jsem nic víc nepotřeboval a cítil jsem se jako ti britští básníci, malíři a botanici, kteří jsou chráněni svou královnou, jazykem a nadšením. A mezi Nory tomuto pocitu velmi snadno podlehnete. Když někoho oslovíte, nejprve se usměje. Když neumíte příliš dobře anglicky, počkají, až si uspořádáte myšlenky. Ano, právě dostatek času a prostoru pro každého vytváří podle mého soudu hlavní konturu této nevšední modré, bílé a zelené země.

A fjord? Aurlandský fjord vinoucí se na mé cestě od Flámu až do Bergenu byl skutečně tím střípkem pohádky, ságy i historie země, jaký mi vykreslila má fantazie. Avšak byl navíc prodechnutý houpáním vln, slaným vzduchem moře a nadcházejícím podvečerem. Po několika hodinách plavby mezi těmi pradávnými svahy, které jsou tak podobné šupinatým hřbetům bájných draků, se si bezděky začal vybavovat rozměrná plátna norského malíře Haralda Sohlberga. Jasně barvy jeho obrazů působí téměř magicky. Naproti tomu práce jeho předchůdce, romantika Johana Christiana Dahla, nám tuto krajinu představují jako zasněnou a tichou. Čím více se blížil soumrak, tím více odcházel Sohlberg a přicházel Dahl. A tak jsem se ocitl v Bergenu, starém hanzovním Bergenu, městu Ludviga Holdberga a Eduarda Griega, ale o tom až příště.

Adam Krupička

Kjelfossen, vodopád, na který narazíte při cestě do Flámu

Cesta za sny „našich dětí“

Cesta do norského hlavního města na pomoc postiženým dětem odstartovala 15. června 2012 z Mariánského náměstí v Praze.

Handicapovaný neprofesionální sportovec Heřman Volf ve spolupráci s MILD production, Nadačním fondem Cesta bezpečí a Národní abilympijskou asociací vybrali z celé České republiky 18 dětí s pohybovým postižením, aby jim v rámci projektu „Cesta za snem“ splnili jejich sny. Vozíčkář Volf hodlá překonat rekordní vzdálenost 2000 km mezi Prahou a norským Oslem, a to jen za pomoci svých vlastních paží. Tuto extrémní cestu na sever nazvanou „Cesta za sny našich dětí“ uskuteční bývalý atlet v sedle speciálního kola na ruční pohon – handbiku.

Děti, podle kterých bude pojmenováno 18 etap cesty do norského Osla, byly vybrány z celé České republiky. Produkční tým projektu navštívil všech 18 rodin s kamerou. Vznikl tak unikátní materiál, mapující osudy a sny jednotlivých dětí. „*To, co jsme během těch několika dní natáčení zažili, předčilo naše očekávání. Tím, že jsme děti poznali, se náš vztah*

změnil. Není to už jen touha pomoci, náš vztah je osobní. Poznali jsme jejich životy, pustily nás k sobě, do svých rodin. Všechny tyto děti mají něco společného, životní energii, sílu, touhu, vytrvalost a chuť žít. Věřím, že jejich entuziasmus nakazí každého, kdo se s nimi díky projektu seznámí,“ říká producent Cesty za snem Miloslav Doležal.

Jednotlivé video medailonky jsou postupně zveřejňovány na internetu. Prohlédnout si je můžete na oficiálních stránkách projektu v sekci <http://cestazasnem.cz/cs/homepage/ostatni-zpravy> nebo na facebooku www.facebook.com/Cesta.za.snem

Z tiskové zprávy projektu vybral Petr Dreiseitl

TNF se pokusí zjistit den a čas příjezdu Heřmana Volfa a jeho doprovodu do Oslo. Rádi bychom ho zde uvítali a případně se na kolech zúčastnili jeho závěrečné etapy. Budeme vás informovat prostřednictvím emailu.

Letní tenis

Brzy skončí škola a místní obyvatelstvo se přesune na chaty a lodě. Města se prostě vyliční a též tenisové kurty jsou opuštěné.

Toto je výzva k tenisovým hráčům bez tenisového klubu nebo partnera/soupeře. Na východní části

Bærum je možnost si zahrát tenis když se spojíte s aktivním hráčem v této oblasti.

Volejte na číslo: 94 78 81 61.

Eva

ISSN 0803-7213.

Dette er et tidsskrift for TSJEKKISK-NORSK FORUM, Org.nr.: 986 696 202, Konto nr.: 6241.06.04650, www.cz-forum.no .

Ansvarlig for dette nummer var Liba Janakova og Petr Dreiseitl (teknisk)

Redaksjon: c/o Liba Janáková, Rødtvetvn 18C, 0955 Oslo, libusjanak@hotmail.com Tel.: +47 2216 7475

Foreningens adresse: TNF, c/o Edita daulová, TNF, Frognersterveien 42K, 0776 Oslo

Medlemskontingent: individuell hovedmedlem kr. 250,-, familiemedlemskap kr. 300,-, senior kr. 150,-